

ГЕОБОТАНІЧНИЙ АНАЛІЗ ФЛОРИ ЕКОСИСТЕМИ КРЕЙДЯНИХ ПАГОРБІВ ТЕПЛИНСЬКОГО ЛІСНИЦТВА ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Тузова Л. А., Бак В. Ф.

*Бахмутський НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 11 –
багатoproфільний ліцей» Бахмутської міської ради
Донецької області*

В роботі досліджено стан флори крейдяних пагорбів Теплинського лісництва правого берегу р. Сіверський Донець поблизу м. Святогірськ та с. Богородичне Донецької області та виконано геоботанічний аналіз зазначеної флори. Дослідження є актуальним тому, що крейдяна флора складається з великої кількості реліктових та ендемічних видів, які потребують охорони та збереження.

Гіпотеза дослідження – ядро кальцефітної лісової флори району досліджень є корінним реліктовим угрупованням, яке поступово замінюється на ксерофітні степові та мезофітні лісові види.

Об'єкт дослідження – флора крейдяних борів Теплинського лісництва правого корінного берега р. Сіверський Донець поблизу м. Святогірськ та с. Богородичне (площа до 5 га).

Предмет дослідження – флористичні зміни, які відбуваються в ядрі флори природного угруповання крейдяних пагорбів на ділянці досліджень.

Геоботанічний аналіз флори підтвердив автохтонне корінне походження її ядра та засвідчив, що 118 видів вищих судинних рослин, які було визначено, належать до 41 родини, серед яких 22 родини представлено лише одним видом. 83% видів представлено багаторічними рослинами, що засвідчує корінне походження угруповання. Кальцефітна екологічна група ядра флори становить 21 %. Види, що знаходяться під охороною, – 15%, ендемічні види – 9 %. На реліктове походження флори вказують диз'юнктні ареали 3 % видів рослин. Встановлено, що рослини – едифікатори крейдяних борів та оголень – це реліктові види: сосна крейдяна *pinus silvestris L. var. cretacea Kalenicz.ex Kom.* та

сумах звичайний – *rhus cotinus* L., а також кальцефітні напівкущики та трав'янисті багаторічні рослини. Залишки реліктового крейдяного бору – це окремі дерева сосни крейдяної віком до 100 років, що зустрічаються на крейдяних схилах зі змитими ґрунтами. Молоді сіянці сосни крейдяної на гумусованих схилах витісняються листяними породами. Штучні насадження сосни крейдяної та звичайної віком 40-50 років на змитих крейдяних ґрунтах схилів активно відновлюються та не витісняються листяними породами. Всі насадження потерпають від соснового лубоїда.

Рослини лісової групи поступово замінюються на види степової групи. Лісова екологічна група становить 11% від загальної кількості видів, перехідні лісові групи флори – 48 %. Степові – 28 %, перехідні степові – 10 %, Кількість ксерофітів та мезофітів у флорі по 30 % видів в кожній. Гіпотезу дослідження про те, що ядро кальцефітної лісової флори є корінним реліктовим угрупованням, яке поступово замінюється на степові та мезофітні лісові види підтверджено.

Наукова новизна одержаних результатів. Вперше виконано геоботанічний аналіз флори ділянки крейдяних пагорбів Теплинського лісництва площею до 5 га, уточнено критерії змін в ядрі крейдяної флори та зроблено висновки про наявні тенденції до змін в ядрі флори корінного угруповання.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що за результатами дослідження було зроблено повідомлення на Міжнародній науково-практичній конференції «Святогірські Читання», яка проходила 20 грудня 2019 року в м. Святогірську [1, с.292 – 298]. Результати дослідження направлено до дирекції НПП «Святі Гори» та запропоновано впроваджувати моніторинг рослин – едіфікаторів корінних крейдяних угруповань.

Список використаних джерел

1. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Святогірські Читання». Святогірськ, 2019. 406 с.